

Kommunikasjon, språk og tekst

felles for alle aldre:

ta utgangspunkt i barnets utviklingsnivå

arbeide med sosial kompetanse; samspill og språk

ta seg tid til samtale, lytting, forklare

se sammenheng mellom kommunikasjon, språk og tekst bevisstgjøre barnet at språket er rundt oss hele tiden; skilt på hus, i buss... synlige bokstaver, tall og symboler

bruke språket aktivt, snakke tydelig

opplevelser som kan kommuniseres om

lese bøker, eventyr, fortellinger, sanger, rim og regler høytlesing

oppmuntre og støtte til å fortelle

Spesielt for aldersgruppen	Rammer/innhold	Voksenrollen
1 år: <ul style="list-style-type: none"> - lære seg å forholde seg til flere i gruppe - lære seg å lytte, observere og gi respons - vise hva de ønsker - forstå og kunne forholde seg til "nei" og "ja" - reagerer når noen sier navnet deres - kan ha blikkontakt - kan snakke korte setninger (minimum: 1 år - 1 ord)	<ul style="list-style-type: none"> -rim, regler, sanger - pekebøker; bilder med litt tekst -sangkort -enkle eventyr, fortellinger - enkle sanger, bevegelsessanger	<ul style="list-style-type: none"> -ha bøker tilgjengelig - være aktivt tilstede hele tiden, veilede barna - være bevisst kroppsspråk, talespråk og tekst til hverandre og til barna - mye gjentakelse - begynne tidlig med å formidle følelser - tydelig og presis tale, konkret - formidle med egne ord - tydelige voksne - organisere i små grupper, trygge rammer, være bevisst på temaet vi formidler - benevne det barna sier / peker på - være oppmerksom på alle barna- og gi de mulighet til å snakke. Ta dem på fanget! - lære barna hvordan bøker behandles

Kommunikasjon, språk og tekst

Spesielt for aldersgruppen	Rammer/innhold	Voksenrollen
<p>2 år:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lære seg å lytte til hverandre - bruker språket i leken - vise hva de vil, - begynne å uttrykke sine egne ønsker - kunne fortelle om enkle opplevelser - kan snakke i korte setninger 	<p>TRAS ved behov</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kunne ta hensyn til barn med to- eller flerspråklig bakgrunn - oppmuntre barna til å fortelle hva vi har gjort i dag - bruke fantasi - være tilstede i lek - snakke om hva som skal skje og repetere det som allerede har hendt
<p>3 år:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kjenne til hva som fins av digitale verktøy; data, fotoapparat, kopimaskin osv - vente på tur når vi snakker - snakke, og ikke skrike når de ønsker noe eller noe er vanskelig å få til - generelt si "takk" når de får noe eller får hjelp - svarer når noen sier navnet deres - lære seg å snakke i lengre setn. - finne igjen bokstaven sin - fortelle fortellinger til hverandre - gjenkjenne sanger , rim og regler 	<ul style="list-style-type: none"> - bruk av digitale verktøy - bøker med litt tekst - enkle lytte-CD - bruke bilder der barna lager fortellinger - barnas morsmål - elle-regler 	<ul style="list-style-type: none"> - oppmuntre barna til å snakke og lytte til hverandre, i lek, samlingsstund, måltid osv. - bruke de barna som kan annet språk til å vise fram dette - oppdatere bøker, bytte ut - gjøre oppmerksom på bokstaver en ser på tur, osv. - bruke biblioteket i bhg

Kommunikasjon, språk og tekst

Spesielt for aldersgruppen	Rammer/innhold	Voksenrollen
<p>4 år:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skal kommunisere det de føler og mener - skal kunne kjenne til ulike følelser og fortelle om dem - ta hensyn til hverandre – turtaking - fortelle om en opplevelse/historie - kunne skjønne en spøk, humor - lære seg nyanser i språket dvs. at ord kan bety det samme - øve seg på å gjenfortelle - beskrive med begrep; over, under, på - begynne å høre forskjeller i dialektene - kreve at barnet snakker tydelig og ikke bruker babyspråk - begynne å lage egne historier - begynne å skrive navnet sitt 	<ul style="list-style-type: none"> - spill - mer tekst i bøkene - lydbøker - enkle kryssord med bilder - gåter/ vitser m.m. - tur til biblioteket 	<ul style="list-style-type: none"> - veilede barna i konfliktsituasjoner - være bevisst alle barna i gruppa - den voksne kan bruke språket mer abstrakt - ta dem med på bibliotek
<p>5-6 år:</p> <ul style="list-style-type: none"> - klare å gjøre seg forstått med ord - ytre ønske, si hva de har lyst til - kommunisere i lek - lytte, gjenfortelle - kan holde lange samtaler (snakke+lytte) - tolke andres kroppspråk - abstrakt forståelse - ikke avbryte samtaler - kan skrive navnet sitt - fortelle gåter og vitser 	<ul style="list-style-type: none"> - høytlesning / presentert for ren tekst - faktabøker - bøker med store bokstaver – mulig å lese selv - lære utenat replikker til sommerskuespillet 	<ul style="list-style-type: none"> - organisere i små grupper; enklere å kommunisere - oppmuntre barna til å fortelle vitser - grublegruppe (førskelegruppe) en dag i uken